

KHOA MÔI TRƯỜNG - 10 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN

1. MỞ ĐẦU

Bảo vệ môi trường đã và đang là vấn đề mang tính toàn cầu, là một trong những nhân tố quyết định sự thành công phát triển bền vững của đất nước, bảo đảm ổn định chính trị và an ninh quốc gia. Nhận thức được tính toàn cầu và cấp bách của các vấn đề về môi trường đa dạng phong phú, cũng như những ảnh hưởng tiêu cực, trực tiếp của suy thoái tài nguyên, ô nhiễm môi trường, biến đổi khí hậu, trái đất nóng lên và mực nước biển dâng đối với nước ta, những năm qua cùng với việc đẩy mạnh công cuộc đổi mới, công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, Đảng và Nhà nước ta đã đề ra nhiều chủ trương, chính sách nhằm bảo vệ môi trường. Ngay từ những năm 90 của thế kỷ trước, Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, trường Đại học Thủy lợi đã rất quan tâm mở rộng các ngành nghề đào tạo để đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững của đất nước. Đặc biệt là chuẩn bị các điều kiện và nguồn lực để thành lập Khoa Môi trường đáp ứng nhu cầu phát triển toàn diện của trường trường Đại học Thủy lợi trong thế kỷ XXI.

2. LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN

Đáp ứng nhu cầu bảo vệ môi trường của đất nước, sau gần 25 năm phát triển Khoa Thủy văn của trường Đại học Thủy lợi được đổi thành Khoa Thủy văn - Môi trường theo quyết định số 403/QĐ-TCCB của Bộ Trưởng Bộ Thủy lợi ký ngày 16/8/1993 và đã trở thành nền tảng phát triển của Khoa Môi trường ngày nay với 3 giai đoạn đặc biệt quan trọng.

Giai đoạn 1993-2007: Ngày 08/02/1993 Hiệu trưởng trường Đại học Thủy lợi đã ký Quyết định số 21/QĐ/TC thành lập Bộ môn Môi trường, đánh dấu sự bắt đầu sự nghiệp đào tạo lĩnh vực Môi trường, Khoa Thủy văn

cũng được đổi tên thành Khoa Thủy văn - Môi trường. Bộ môn Môi trường và Bộ môn Hoá đã tích cực xây dựng đội ngũ, triển khai đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ sản xuất trong lĩnh vực môi trường tạo nên nền tảng vững chắc cho các bước phát triển tiếp theo. Nhằm đáp ứng nhu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho sự nghiệp bảo vệ môi trường và phát triển bền vững của đất nước, Hiệu trưởng trường Đại học Thủy lợi đã ký Quyết định số 108/QĐ-ĐHTL-TCCB ngày 22/02/2007 thành lập Khoa Môi trường với ngành đào tạo chính quy “Kỹ thuật Môi trường”. Đây là giai đoạn cực kỳ quan trọng đặt nền móng cho những phát triển tiếp theo.

Giai đoạn 2007-2010: Giai đoạn trùng với thời kỳ triển khai Chiến lược phát triển của trường Đại học Thủy lợi. Khoa Môi trường đã ưu tiên xây dựng đội ngũ với các giảng viên có chuyên môn cao, kinh nghiệm giảng dạy và nghiên cứu tốt được đào tạo từ các trường danh tiếng trong và ngoài nước. Phòng thí nghiệm Hóa môi trường được nâng cấp và xây dựng mới Phòng thí nghiệm Kỹ thuật môi trường để đáp ứng nhu cầu đào tạo và nghiên cứu. Hàng chục giáo trình, bài giảng đã được biên soạn và biên dịch từ các sách và giáo trình tiếng Anh với chất lượng đảm bảo cho đào tạo và nghiên cứu.

Nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển của Khoa Môi trường, năm 2010 Hiệu trưởng trường Đại học Thủy lợi đã ký Quyết định thành lập hai bộ môn là Quản lý môi trường, Kỹ thuật môi trường. Cùng với bộ môn Hóa học, Khoa Môi trường đã trở nên lớn mạnh.

Giai đoạn 2010 đến nay: Đây là thời kỳ phát triển nhanh của Khoa Môi trường cả về chiều rộng và chiều sâu. Đội ngũ giảng viên được tăng cường về số lượng và chất lượng. Giáo trình, bài giảng và các phòng thí

nhệm được nâng cấp và từng bước hoàn thiện đáp ứng yêu cầu đào tạo. Đặc biệt trong giai đoạn này Khoa đã hoàn chỉnh các cấp đào tạo, từ *đại học ngành Kỹ thuật môi trường, đến đào tạo chuyên ngành thạc sĩ gồm Khoa học môi trường, Kỹ thuật môi trường, đã đào tạo hai chuyên ngành tiến sĩ gồm Môi trường đất và nước; Kỹ thuật môi trường*. Đây là sự cố gắng vượt bậc của Khoa Môi trường dưới sự chỉ đạo và hỗ trợ của trường Đại học Thủy lợi.

Tiếp tục thực hiện Chiến lược phát triển của trường Đại học Thủy lợi, năm 2016 Hiệu trưởng đã ký Quyết định đào tạo bậc *đại học chính quy ngành Kỹ thuật hóa học* và thành lập Bộ môn Kỹ thuật hóa học thuộc Khoa Môi trường.

3. XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ VÀ ĐÀO TẠO NHÂN LỰC

3.1. Xây dựng đội ngũ

Qua 10 năm xây dựng và phát triển, đội ngũ giảng viên của Khoa Môi trường đã tăng nhanh cả về số lượng và chất lượng. Giảng viên là nhân tố quan trọng nhất quyết định thành công và kết quả đào tạo. Vì vậy ngay từ những ngày đầu thành lập, Khoa Môi trường đã ưu tiên tuyển dụng các kỹ sư giỏi, thạc sĩ, tiến sĩ đã được đào tạo đúng chuyên ngành tốt nghiệp từ các trường đại học hàng đầu trong và ngoài nước. Nhiều giảng viên trẻ đã được gửi đi đào tạo trình độ tiến sĩ, thạc sĩ, các khóa học ngắn hạn, hội thảo khoa học v.v... ở trong và ngoài nước để cập nhật kiến thức chuyên môn và nâng cao trình độ ngoại ngữ. Đến nay Khoa Môi trường có 35 giảng viên và 1 chuyên viên bao gồm 2 Giáo sư, 7 Phó giáo sư, 9 Tiến sĩ, 5 Nghiên cứu sinh trong và ngoài nước, 11 Thạc sĩ và 1 Kỹ sư. Khoa Môi trường là một trong những khoa có tỉ lệ giảng viên có trình độ từ Tiến sĩ trở lên đạt trên 50% tổng số giảng viên. Bên cạnh hoạt động chuyên môn, cán bộ giảng viên trong Khoa còn chủ động, tích cực trong các hoạt động đoàn thể. Công đoàn Khoa Môi trường đã phối hợp chặt chẽ với Ban chủ

nhệm Khoa thường xuyên tổ chức các phong trào thi đua, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chuyên môn của Khoa; phối hợp với Đoàn thanh niên tổ chức các hoạt động thể thao, văn nghệ, các hoạt động kỷ niệm các ngày Lễ v.v... góp phần tăng cường khối đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau giữa các công đoàn viên.

3.2. Chương trình đào tạo và cơ sở vật chất

Chương trình khung ngành Kỹ thuật môi trường được xây dựng cơ bản dựa trên chuẩn chương trình khối ngành kỹ thuật của Bộ Giáo dục và Đào tạo có tham khảo chương trình đào tạo của trường Đại học Florida, Hoa Kỳ. Bắt đầu từ năm 2007, ngay khi thành lập và tuyển sinh khóa đầu tiên, Khoa Môi trường đã tổ chức đào tạo theo hình thức tín chỉ với tổng số 145 tín chỉ, thời gian đào tạo là 4 năm.

Giáo trình, bài giảng của các môn học được biên soạn, biên dịch có chọn lọc rất công phu từ các giáo trình các trường đại học tiên tiến của Hoa Kỳ và thế giới. Từ năm 2010 đã có 10 giáo trình chuyên ngành dạy cho bậc đại học được soạn thảo và thẩm định và đưa vào giảng dạy với chất lượng tốt. Ngoài ra nhiều bài giảng, sách tham khảo bằng tiếng Việt và tiếng Anh đã được Khoa lựa chọn để phục vụ công tác đào tạo.

Các phòng thí nghiệm do Khoa Môi trường quản lý, vận hành gồm Hóa Môi trường, Kỹ thuật Môi trường, và năm 2017 đã có thêm Phòng thí nghiệm Kỹ thuật hóa học. Các phòng thí nghiệm đều có đủ các thiết bị tiên tiến, hiện đại đáp ứng yêu cầu đào tạo và nghiên cứu lĩnh vực môi trường. Các cơ sở vật chất khác như phòng làm việc, máy tính, mạng internet được trang bị đầy đủ cho công tác đào tạo, nghiên cứu của giảng viên và người học.

52 kỹ sư Khóa I (49 MT) của Khoa Môi trường đã tốt nghiệp vào tháng 11/2011. Đây là đội ngũ kỹ sư đầu tiên thuộc ngành Kỹ thuật môi trường được đào tạo tại trường Đại học Thủy lợi. Tính đến năm 2017, Khoa Môi

trường đã và đang đào tạo 11 khóa Đại học chính quy, trong đó đã có 6 khóa với 365 sinh viên tốt nghiệp *Kỹ sư kỹ thuật môi trường* (14 tốt nghiệp loại giỏi, 221 tốt nghiệp loại khá). Đào tạo trên đại học với 10 khóa Cao học và đã có 128 Học viên đã được cấp bằng *Thạc sĩ Khoa học Môi trường* và *Kỹ thuật Môi trường*. Khoa đã và đang quản lý hướng dẫn 11 Nghiên cứu sinh Tiến sĩ thuộc chuyên ngành Môi trường đất & nước và chuyên ngành Kỹ thuật Môi trường, trong đó có 03 Nghiên cứu sinh đã bảo vệ thành công luận án Tiến sĩ chuyên ngành Môi trường đất & nước. Các kỹ sư, Thạc sĩ và Tiến sĩ được đào tạo từ Khoa Môi trường hiện đang đảm nhiệm nhiều vị trí quan trọng trong các cơ quan quản lý nhà nước, các viện nghiên cứu, trường đại học, doanh nghiệp và các tổ chức khác trên nhiều vùng miền của đất nước.

4. NGHIÊN CỨU KHOA HỌC, PHỤC VỤ SẢN XUẤT VÀ HỢP TÁC

Trong 10 năm qua, các giảng viên của Khoa Môi trường đã tham gia nhiều hoạt động khoa học công nghệ và phục vụ sản xuất, cụ thể đã và đang chủ trì 04 đề tài Nghiên cứu cơ bản trong khoa học tự nhiên (Nafosted), chủ nhiệm và tham gia 10 đề tài cấp Nhà nước, 38 đề tài cấp Bộ, 23 đề tài các cấp khác liên quan tới lĩnh vực môi trường, sinh thái. Hàng chục dự án phục vụ sản xuất khác về bảo vệ môi trường đã được các giảng viên trong khoa triển khai thực hiện. Từ các kết quả khoa học công nghệ, phục vụ sản xuất, các giảng viên Khoa Môi trường đã công bố gần 70 bài báo quốc tế các loại (trong đó có 23 bài thuộc danh mục SCI/SCIE/SCOPUS), 125 bài báo trong nước, 25 báo cáo khoa học tại các hội thảo trong nước và quốc tế.

Khoa có mối quan hệ và hợp tác chặt chẽ với nhiều trường đại học, tổ chức và cơ quan trong và ngoài nước về khoa học công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực. Một số giảng viên của Khoa đã chủ trì và tham gia các dự án hợp tác với trường Đại học Kyushu (Nhật Bản), Đại học quốc gia Lào, Đại học Siegen

(CHLB Đức), Đại học Thammasat (Thái Lan) và một số trường đại học của Australia, Singapore. Các kết quả hợp tác đã được đối tác đánh giá cao, đặc biệt trong hợp tác trao đổi giảng viên với Đại học Quốc gia Lào, đã có nhiều đoàn giảng viên bạn tham quan và làm việc với Khoa Môi trường và các đơn vị liên quan của trường Đại học Thủy lợi.

Khoa Môi trường luôn phối hợp với các chuyên gia giảng dạy của các trường như Đại học Xây dựng, Đại học Khoa học tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội), Đại học Bách khoa Hà Nội, Đại học Mỏ địa chất, Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội,... trong xây dựng đề cương, giáo trình, trực tiếp cùng hướng dẫn nghiên cứu sinh Tiến sĩ, học viên cao học và tham gia nghiên cứu khoa học khác.

Khoa Môi trường thường xuyên phối hợp và làm việc với các cơ quan quản lý Nhà nước về tài nguyên và môi trường như: Tổng cục Môi trường, Cục Quản lý Tài nguyên nước (thuộc Bộ Tài nguyên và Môi trường), Vụ Khoa học Công nghệ và Môi trường, Tổng cục Thủy lợi... thuộc Bộ Nông nghiệp & PTNT, và các bộ ngành khác.

5. HOẠT ĐỘNG VÀ THÀNH TÍCH CỦA SINH VIÊN

Tập thể sinh viên Khoa Môi trường đã học tập và công tác với đam mê và trách nhiệm cao. Nhiều sinh viên tham gia và đạt giải Olympic các cấp môn Toán học và môn Hóa học. Năm học 2013-2014 có 01 sinh viên đạt giải nhất Olympic môn Toán học cấp trường.

Điểm nổi bật của sinh viên Khoa Môi trường là tham gia nghiên cứu khoa học. Đầu đận từ 2009 trở lại đây, khoa đã tổ chức các hội nghị khoa học trẻ với số lượng báo cáo tăng từ 02 năm 2009 đến 16 báo cáo năm 2016 với chất lượng ngày càng tăng. Trong hai năm 2015 và 2016, nghiên cứu khoa học sinh viên của Khoa Môi trường đã đạt giải xuất sắc nhất toàn trường với đề tài xử lý chất thải. Đã có nhiều đồ án tốt nghiệp xuất sắc tham gia các giải Loa Thành và Vifotech, kết quả đạt: 01 giải ba Vifotech, 01 giải Hội

đồng Loa Thành (2014); 01 giải ba (2015) và 02 giải ba (2016) giải Loa Thành.

Hàng năm, khoa tổ chức các chuyến tham quan, thực tập cho sinh viên tại các nhà máy, khu công nghiệp, các vườn quốc gia,... nhằm nâng cao lòng yêu ngành, yêu nghề và xây dựng hoài bão, ước mơ cũng như tự giác học tập, rèn luyện vì tương lai.

Các giải bóng đá, bóng chuyền, bơi lội của khối sinh viên toàn trường, sinh viên Khoa Môi trường đã tham gia và thi đấu với tinh thần thể thao trong sáng, hết mình vì màu cờ sắc áo của Khoa để giao lưu với sinh viên toàn trường và cùng nhau rèn luyện sức khỏe cho học tập vì ngày mai lập nghiệp. Với tinh thần và động cơ phấn đấu tốt, Liên chi đoàn, các Chi đoàn đã giới thiệu được 42 hạt nhân tiêu biểu để bồi dưỡng kết nạp vào Đảng Cộng sản Việt Nam.

6. CÁC DANH HIỆU KHEN THƯỞNG ĐÃ ĐẠT ĐƯỢC

Mặc dù mới trải qua chặng đường đầu của 10 năm xây dựng và phát triển, nhờ sự phấn đấu nỗ lực không ngừng của thầy và trò, Khoa Môi trường đã đạt được các thành tích được cấp trên ghi nhận như: Tập thể Khoa được nhận Bằng khen của Bộ trưởng Bộ NN&PTNT năm 2015 và 2017; 02 Bộ môn trong Khoa đã 2 lần được nhận Bằng khen của Bộ trưởng Bộ NN&PTNT vào các năm 2013 và 2017; 01 cá nhân được tặng thưởng Huân chương Lao động hạng 3 năm 2013; 01 cá nhân được nhận Bằng khen của Thủ tướng

Chính phủ năm 2009; 08 lượt cá nhân được nhận Bằng khen và Kỷ niệm chương cấp Bộ; 03 cá nhân đạt được Danh hiệu Chiến sỹ thi đua cấp Bộ và nhiều danh hiệu thi đua cấp Trường khác.

7. LỜI KẾT

Khoa Môi trường với 10 năm xây dựng và phát triển, một chặng đường không dài nhưng đầy thử thách với những thành quả đáng trân trọng nhờ có đội ngũ giảng viên tâm huyết, năng động, đoàn kết giúp đỡ nhau đã tạo nên động lực giúp Khoa phát triển bền vững.

Sự trưởng thành, lớn mạnh của Khoa Môi trường như hôm nay là nhờ sự quan tâm của Đảng uỷ, Ban giám hiệu, các đơn vị và các khoa trong trường; của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Giáo dục và Đào tạo. Hợp tác và giúp đỡ của các cơ quan trong nước, các tổ chức quốc tế, các trường đại học trong và ngoài nước là rất quan trọng trong sự phát triển bền vững của Khoa Môi trường.

Nhân dịp này cho phép chúng tôi bày tỏ lòng biết ơn tới Đảng uỷ, Ban giám hiệu trường Đại học Thủy lợi, các cơ quan, ban ngành trong nước và các tổ chức quốc tế. Chúng tôi mong muốn tiếp tục nhận được sự chỉ đạo, giúp đỡ và hợp tác để tiếp tục đào tạo đội ngũ, nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu phục vụ công tác bảo vệ môi trường, phát triển bền vững đất nước.